

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΕΤΡΑΜΗΝΩΝ 2021-22
Α΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 16 ΜΑΪΟΥ 2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΟΙΝΟΥ ΚΟΡΜΟΥ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Α004ΚΚ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ 90΄ ΛΕΠΤΑ

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. Στο τετράδιο απαντήσεων να γράψετε **μόνο τις απαντήσεις.**
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε **μόνο με μπλε πένα**. Μολύβι επιτρέπεται, μόνο αν το ζητάει η εκφώνηση, και μόνο για πίνακες, διαγράμματα κλπ.
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού και διορθωτικής ταινίας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (30 Μονάδες)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις.

A1. Κάθε στοιχείο της στήλης Α αντιστοιχεί με ένα (1) στοιχείο της στήλης Β. Να γράψετε στο τετράδιο απαντήσεών σας τους αριθμούς της στήλης Α και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της στήλης Β που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Στη στήλη Β περισεύουν δύο (2) στοιχεία.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Αρταξέρξης	α. ανάκτορο στο Βουνί
2. Αλέξανδρος	β. «πανελλήνια ιδέα»
3. Ισοκράτης	γ. «και νεκρός ενίκα»
4. Κίμων	δ. κυκλοφόρησε ενιαίο νόμισμα
	ε. «Μέγας Βασιλεύς»
	στ. Παρθενώνας

1-ε, 2-δ, 3-β, 4-γ

Δείκτες Ε.&Ε. σελ.23, 24, 25

(4 X 2,5 μον. = 10 μονάδες)

A2. Να συμπληρώσετε την κάθε μία από τις πιο κάτω προτάσεις με μία από τις τρεις επιλογές που ακολουθούν, ώστε να σχηματιστεί μια ιστορικά ορθή πρόταση. Να γράψετε στο τετράδιο απαντήσεών σας τους αριθμούς των προτάσεων και δίπλα από τον κάθε ένα το γράμμα που απαιτείται για τη συμπλήρωση.

1. Η περσική κυριαρχία στην Κύπρο έληξε με τον

α. Ονήσιλο.

β. Μέγα Αλέξανδρο.

γ. Φίλιππο Β΄.

2. Ο πιο σπουδαίος γλύπτης της Ακρόπολης των Αθηνών υπήρξε ο

α. Φειδίας.

β. Παυσανίας.

γ. Περικλής.

3. Ο Ευαγόρας Α΄ της Σαλαμίνας είχε στενές σχέσεις με

α. τους Μακεδόνες.

β. τους Σπαρτιάτες.

γ. τους Αθηναίους.

4. Η Αλεξάνδρεια ήταν πρωτεύουσα του βασιλείου.....

α. της Αιγύπτου.

β. της Συρίας.

γ. της Μακεδονίας.

Δείκτες Ε.&Ε. σελ. 24, 25, 26, 29

(4 X 2,5 μον. = 10 μονάδες)

A3. Να αριθμήσετε τα ακόλουθα γεγονότα που σχετίζονται με τον Μ. Αλέξανδρο με χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο.

α. Κατάληψη της Τύρου	β. Συνέδριο της Κορίνθου	γ. Θάνατος Μ. Αλεξάνδρου	δ. Μάχη στον Γρανικό ποταμό
3	1	4	2

Δείκτες Ε.&Ε. σελ. 25

(4 X 2,5 μον. = 10 μονάδες)

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

-Η διατύπωση της απάντησης είναι δυνατό να αποκλίνει από την προτεινόμενη με την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιούνται οι ιστορικές έννοιες και όροι, όπως παρουσιάζονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Ιστορίας Α΄ Λυκείου Προσανατολισμού.

-Οι πληροφορίες εντός παρενθέσεων δηλώνουν στοιχεία που δεν είναι απαραίτητα, όμως μπορούν να περιληφθούν σε μια σωστή απάντηση.

-Το σύμβολο της καθέτου (/) δηλώνει διαφορετικές σωστές απαντήσεις, μια εκ των οποίων θα πρέπει να περιλαμβάνεται σε μια σωστή απάντηση.

-Ο/Η μαθητής/τρια πρέπει να περιλάβει στην απάντηση όλα τα δεδομένα που απαιτούνται, για να λάβει τη βαθμολογία που ορίζεται εντός παρενθέσεως.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (35 Μονάδες)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις.

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

α. **Συμπολιτείες** (εποχή, δύο [2] αίτια δημιουργίας, δύο [2] παραδείγματα)

Δείκτες Ε.&Ε. σελ. 29

(5 μονάδες)

Ελληνιστική εποχή (1 μονάδα)

Αίτια δημιουργίας: 2 από τα εξής: (2 X 1 μονάδα = 2 μονάδες)

- Αποδυνάμωση του θεσμού της πόλης-κράτους
- Επιδίωξη των Μακεδόνων βασιλιάδων να επεκταθούν στον νότο
- Προσπάθεια αντίστασης στα μεγάλα ελληνιστικά βασίλεια
- Αντιμετώπιση εχθρικών επιδρομών

- Οποιοδήποτε άλλο ιστορικά τεκμηριωμένο αίτιο

Παραδείγματα: 2 από τα εξής: (2 X 1 μονάδα = 2 μονάδες)

- Αιτωλική Συμπολιτεία
- Αχαϊκή Συμπολιτεία
- Οποιαδήποτε άλλη συμπολιτεία/κοινόν

β. Κλασική τέχνη (δύο [2] βασικά χαρακτηριστικά, δύο [2] έργα αρχιτεκτονικής ή γλυπτικής στην Ακρόπολη της Αθήνας, δύο [2] καλλιτέχνες-δημιουργούς έργων της Ακρόπολης)

Δείκτες Ε.&Ε. σελ. 26, 27

(6 μονάδες)

Χαρακτηριστικά: δύο από τα εξής: (2 X 1 μονάδα = 2 μονάδες)

- κάλλος
- αρμονία
- μέτρο

Έργα: δύο από τα εξής (2 X 1 μονάδα = 2 μονάδες)

- Παρθενώνας
- Προπύλαια
- Ερέχθειο / Καρυάτιδες
- Ναός Απτέρου Νίκης
- Χρυσελεφάντινο άγαλμα Αθηνάς στον Παρθενώνα
- Χάλκινο άγαλμα Αθηνάς Προμάχου στην Ακρόπολη των Αθηνών

Καλλιτέχνες: δύο από τους εξής: (2 X 1 μονάδα = 2 μονάδες)

- Ικτίνος
- Καλλικράτης
- Φειδίας
- Μνησικλής

B2. α) Να παρουσιάσετε **τρεις (3)** ενέργειες του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα.

Δείκτες Ε.&Ε. σελ. 26

(6 μονάδες)

Ενέργειες στον πολιτιστικό τομέα: τρεις από τις εξής: (3 X 2 μονάδες = 6 μονάδες)

- διάδοση ελληνικής γλώσσας
- διάδοση ελληνικού πολιτισμού
- υιοθέτηση πολιτιστικών στοιχείων από την παράδοση των λαών της Ανατολής
- ίδρυση νέων πόλεων (1 μον.), που εξελίχθηκαν σε εμπορικά και πνευματικά κέντρα (1 μον.)
- ίδρυση ελληνικών θεσμών / οικοδομημάτων (1 μον.): θέατρα, αγορές, γυμνάσια (1 μον.)
- εξερευνήσεις περιοχών (επιθυμία για έρευνα)
- συμμετοχή φιλοσόφων και ερευνητών στην εκστρατεία / «ένοπλη εξερεύνηση»

β) Να αναφέρετε τη στάση των Κυπρίων κατά την προσπάθεια του Μ. Αλεξάνδρου να κατακτήσει την Τύρο και **δύο (2)** πολιτικές συνέπειες που προέκυψαν για την Κύπρο από τη στάση αυτή.

Δείκτες Ε.&Ε. σελ. 25

(6 μονάδες)

Στάση Κυπρίων:

- Οι Κύπριοι βοήθησαν τον Αλέξανδρο για να κατακτήσει την Τύρο (1 μονάδα)
- με τον στόλο τους (1 μονάδα)

Συνέπειες για την Κύπρο: δύο από τις εξής (2 X 2 μονάδες = 4 μονάδες)

- ο Αλέξανδρος τους χάρισε την αυτονομία τους / δεν επενέβαινε στην εσωτερική διακυβέρνηση των κυπριακών βασιλείων
- τερματίστηκε η περσική κυριαρχία στην Κύπρο
- έδωσε στους Κύπριους βασιλιάδες κάποια προνόμια (ο Πνυταγόρας της Σαλαμίνας περιέλαβε στο βασίλειό του και την Ταμασσό)
- η Κύπρος προσαρτάται / ενσωματώνεται / εντάσσεται στο κράτος του Μ. Αλεξάνδρου

B3. Σε ενιαίο κείμενο 80-100 λέξεων: **α)** Να γράψετε **τρεις (3)** ενέργειες του Ευαγόρα Α΄ στον πολιτιστικό τομέα και να εξηγήσετε ποιον στόχο εξυπηρετούσαν.

Δείκτες Ε.&Ε. σελ. 23, 24

(8 μονάδες)

Ενέργειες του Ευαγόρα Α΄ στον πολιτιστικό τομέα:

τρεις από τις εξής (3 X 2 μονάδες = 6 μονάδες)

- εκρίζωση βαρβαρικών συνηθειών και φιλοπερσικού αισθήματος
- προσέλκυση πνευματικών προσωπικοτήτων από τον ελληνικό χώρο / Αθήνα
- εισαγωγή του ελληνικού αλφαβήτου
- χρήση ελληνικού αλφαβήτου στα νομίσματα και ιερών ελληνικών συμβόλων
- ενίσχυση της λατρείας των Ελλήνων θεών
- εδραίωση φιλελληνικού πνεύματος στη Σαλαμίνα / σε όλη την Κύπρο
- οποιαδήποτε άλλη ιστορικά τεκμηριωμένη ενέργεια στον πολιτιστικό τομέα

Πολιτιστικοί στόχοι: ένας από τους εξής (1 X 2 μονάδες = 2 μονάδες)

- η πολιτιστική ανάπτυξη της Σαλαμίνας / ολόκληρης της Κύπρου
- η ανάπτυξη ελληνικών γραμμάτων και τεχνών
- η διάδοση ελληνικού πολιτισμού
- η επαναφορά και ενίσχυση των ελληνικών ηθών και τρόπου ζωής
- η εξάλειψη φιλοπερσικού αισθήματος

β) Να σχολιάσετε κατά πόσον το πολιτιστικό του έργο στέφθηκε με επιτυχία, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

(4 μονάδες)

Το πολιτιστικό έργο του Ευαγόρα στέφθηκε με επιτυχία (2 μονάδες)

Αφού (2 στοιχεία X 1 μονάδα = 2 μονάδες):

- αναπτύχθηκαν τα γράμματα
- αναπτύχθηκαν οι τέχνες
- η Σαλαμίνα έγινε πολιτιστικό κέντρο / κέντρο πολιτισμού
- εδραιώθηκε φιλελληνικό πνεύμα / εκριζώθηκε το φιλοπερσικό αίσθημα
- στη Σαλαμίνα προσέρχονται πνευματικοί άνθρωποι
- διάδοση του ελληνικού πολιτισμού στην Κύπρο
- οι Αθηναίοι επιβραβεύουν τον Ευαγόρα

Σημείωση: Να αφαιρεθεί 1 μονάδα από τις συνολικές μονάδες της άσκησης B3 (από τις 12 μονάδες), στην περίπτωση που οι μαθητές απαντούν υπό μορφή σημείων [bullets] και όχι συνεχών προτάσεων.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (35 Μονάδες)

Να απαντήσετε και στις δύο (2) ερωτήσεις.

Προσοχή:

Ορθή είναι η απάντηση που τεκμηριώνεται επαρκώς με βάση στοιχεία από τις πηγές που παρατίθενται, καθώς και άλλα ιστορικά γεγονότα / στοιχεία.

Γ1.

Παράθεμα I

«[Ο Φίλιππος] καθιέρωσε την υποχρεωτική στρατολογία κι όρισε σιδερένια πειθαρχία και σκληρή άσκηση στον στρατό που τον εφοδίασε με πολιορκητικές μηχανές. Ο Φίλιππος χρησιμοποίησε πρώτος τον κεραυνοβόλο πόλεμο. Κατόρθωσε έτσι ν' αποκτήσει πραγματικά ακαταμάχητη δύναμη και μ' αυτήν προχώρησε στην εφαρμογή των σχεδίων του [...]. Στην πεδιάδα της Χαιρώνειας, πιο πάνω από τη Λειβαδιά, τον Αύγουστο του 338, οι Αθηναίοι και οι Θηβαίοι έχασαν τον πόλεμο [...].».

Αθηνά Καλογεροπούλου, Ιστορία των Αρχαίων Χρόνων, Αθήνα: ΟΕΔΒ, 1981, σελ. 338, 341-342

Παράθεμα II

«[...] Ο βασιλιάς Φίλιππος, με αυτοπεποίθηση εξαιτίας της νίκης του στη Χαιρώνεια και επειδή είχε υποτάξει τις σπουδαιότερες πόλεις, φιλοδοξούσε να γίνει ηγεμόνας όλης της Ελλάδας. Αφού λοιπόν διέδωσε ότι θέλει να κηρύξει τον πόλεμο κατά των Περσών και να εκδικηθεί για τις παρανομίες που είχαν διαπράξει σε βάρος των ιερών, κέρδισε την εύνοια των Ελλήνων. Κάνοντας φιλοφρονήσεις προς όλους [...] διακήρυξε στις πόλεις ότι επιθυμούσε να συζητήσει μαζί τους για τα συμφέροντά τους. Γι' αυτό ακριβώς όταν συνήλθε [...] το **κοινό συνέδριο**, αφού μίλησε για τον πόλεμο κατά των Περσών και ενέπνευσε μεγάλες ελπίδες, παρακίνησε τους συνέδρους να αποφασίσουν τον πόλεμο. Τέλος, όταν οι Έλληνες τον εξέλεξαν στρατηγό -

αυτοκράτορα της Ελλάδας, άρχισε μεγάλες προετοιμασίες για την εκστρατεία κατά των Περσών».

Αντώνης Μαστραπάς Α., Η Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου και οι πηγές της, Αθήνα: Πατάκης, 2003), σελ. 210

Αφού μελετήσετε με προσοχή τα πιο πάνω παραθέματα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

Δείκτες Ε.&Ε. σελ. 24, 25

α. Να εντοπίσετε στο Παράθεμα I τρεις (3) από τις ενέργειες του Φιλίππου Β΄ που ισχυροποίησαν το κράτος της Μακεδονίας.

(6 μονάδες)

Ενέργειες του Φιλίππου Β΄ από το Παράθεμα I, που ισχυροποίησαν τη Μακεδονία:

τρεις από τις εξής (3 X 2 μονάδες = 6 μονάδες)

- καθιέρωσε την υποχρεωτική στρατολογία
- όρισε σιδερένια πειθαρχία
- εφάρμοσε σκληρή άσκηση στον στρατό
- εφοδίασε τον στρατό με πολιορκητικές μηχανές
- χρησιμοποίησε πρώτος τον «κεραυνοβόλο πόλεμο»

Σημείωση: Είναι δυνατό μία (1) ενέργεια, από τις τρεις που ζητούνται, να μην περιλαμβάνεται στο Παράθεμα I αλλά να εμπίπτει στις ιστορικές γνώσεις των μαθητών για το θέμα.

β. Να γράψετε ποιο συνέδριο αναφέρεται στο Παράθεμα II και μετά από ποια μάχη πραγματοποιήθηκε;

(3 μονάδες)

Αναφέρεται το Συνέδριο της Κορίνθου (1,5 μονάδα)

Σημείωση: σε περίπτωση που δοθεί η απάντηση από τους μαθητές «το κοινό συνέδριο», τότε να τους δοθεί 0,5 μονάδα.

Μετά τη Μάχη της Χαιρώνειας (το 337 π.Χ. όπου ο Φίλιππος νίκησε τους συνασπισμένους Αθηναίους/Θηβαίους) (1,5 μονάδα)

γ. Να αναφέρετε τρεις (3) αποφάσεις του συνεδρίου αυτού και να εξηγήσετε τη σημασία τους για τον Φίλιππο Β΄ και τους Έλληνες.

(8 μονάδες)

Αποφάσεις του Συνεδρίου της Κορίνθου: τρεις από τις εξής: (3 X 2 μον. = 6 μονάδες)

- απαγορεύτηκαν οι συγκρούσεις ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις
- απαγορεύτηκε η βίαιη μεταβολή πολιτευμάτων / καθεστώτων
- προστατεύθηκε η ελεύθερη ναυσιπλοΐα

- καταδικάστηκε η πειρατεία
- ανακοινώθηκε η κατάργηση των ηγεμονιών / η αυτονομία των πόλεων
- ιδρύθηκε πανελλήνια συμμαχία, αμυντική και επιθετική, με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄
- αποφασίστηκε πανελλήνια εκστρατεία εναντίον των Περσών (εκτός από τους Σπαρτιάτες)

Σημασία για τον Φίλιππο και τους Έλληνες: (2 μονάδες)

- εγκαθιδρύθηκε ειρήνη στην Ελλάδα
- πρώτη πολιτική ενοποίηση Ελλήνων με κοινό στόχο
- πανελλήνιος συνασπισμός εναντίον των Περσών με αρχηγό τον Φίλιππο Β΄
- αποδυναμώθηκε ο θεσμός της πόλεως-κράτους

Γ2.

Παράθεμα Ι

«Στην αρχή είχε επιτυχία, έπειτα όμως νίκησαν οι Πέρσες [...]. Η πολιορκία της Σαλαμίνας εξακολουθούσε κι ο Ευαγόρας κρατούσε. Ο Ορόντης, επειδή άρχισε ν' αντιμετωπίζει δυσκολίες από τους στρατιώτες του, πρότεινε στον Ευαγόρα να κλείσουν ειρήνη, χωρίς ταπεινωτικούς όρους. Ο Ευαγόρας θα εξακολουθούσε να μένει βασιλιάς της Σαλαμίνας και να πληρώνει φόρο, θα ήταν όμως υπάκουος «ως βασιλιάς προς βασιλιά». Αυτή η αναγνώριση ήταν επιτυχία του Ευαγόρα, γιατί ως τότε, ο βασιλιάς δε συνθηκολογούσε, αν δεν είχε συλληφθεί ο στασιαστής. Έτσι, ο πόλεμος τέλειωσε (380 π.Χ.) με έντιμη ειρήνη, χωρίς όμως η Κύπρος ν' απελευθερωθεί από τους Πέρσες.»

Κάτια Χατζηδημητρίου, Ιστορία της Κύπρου, Λευκωσία, σελ.53-54

Αφού μελετήσετε με προσοχή το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

Δείκτες Ε.&Ε. σελ. 23, 24

α) Να καταγράψετε δύο (2) πολιτικούς στόχους που είχε θέσει ο Ευαγόρας, ξεκινώντας αυτόν τον πόλεμο.

(4 μονάδες)

Στόχοι:

- να συνενώσει όλα τα κυπριακά βασίλεια υπό τη δική του εξουσία (2 μονάδες)
- να εκδιώξει τους Πέρσες από την Κύπρο (2 μονάδες)

β) Να σημειώσετε το αποτέλεσμα του Κυπριακού Πολέμου και μία (1) συνέπεια σε σχέση με την περσική κυριαρχία στην Κύπρο.

(6 μονάδες)

Αποτέλεσμα: (3 μονάδες)

- Ήττα Κυπρίων / Νίκη Περσών

Συνέπεια: (3 μονάδες)

- Δεν τερματίστηκε η περσική κυριαρχία στην Κύπρο / Δεν απελευθερώθηκε η Κύπρος από τους Πέρσες

γ) Να αναφέρετε **δύο (2)** όρους της συμφωνίας, με την οποία έληξε ο Κυπριακός Πόλεμος.

(6 μονάδες)

Όροι: δύο από τους εξής (2 X 3 μονάδες = 6 μονάδες)

- όλες οι κυπριακές πόλεις (εκτός από τη Σαλαμίνα) επανέρχονται στην κυριαρχία του Μέγα Βασιλέα / των Περσών

- ο Ευαγόρας Α΄ εγκαταλείπει όλες τις κυπριακές πόλεις που είχε θέσει υπό τον έλεγχό του

- ο Ευαγόρας Α΄ συνεχίζει να είναι βασιλιάς της Σαλαμίνας

- όλες οι κυπριακές πόλεις υποχρεούνται να πληρώνουν φόρους στους Πέρσες / στον Μέγα Βασιλέα

- ο Ευαγόρας Α΄ υποχρεούται να πληρώνει μεγαλύτερο φόρο από αυτόν που πλήρωνε προηγουμένως

δ) Να αιτιολογήσετε τον χαρακτηρισμό «έντιμη» ειρήνη με **δύο (2)** στοιχεία.

(2 μονάδες)

Δύο στοιχεία από τα εξής: 2 X 1 μονάδα = 2 μονάδες

- Η ειρήνη αυτή υπεγράφη ανάμεσα σε βασιλιά προς βασιλιά και όχι ανάμεσα σε δούλο προς βασιλιά.

- Ο Ευαγόρας συνέχισε να έχει την κυριότητα της Σαλαμίνας.

- Ο Πέρσης βασιλιάς μέχρι τότε δε διαπραγματευόταν με τους αποστάτες, αλλά τους εκτελούσε.

ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ